

Til Børne- og Ungdomsudvalget

27-01-2014

Sagsnr.
2014-0020938

Regler for holddannelse

Reglerne for holddannelse er blevet justeret i den ny folkeskolelov. Dette notat beskriver de regler, som træder i kraft med folkeskolereformen fra og med skoleåret 2014/2015. Efter gennemgangen af reglerne om holddannelse følger et afsnit om udbredelsen af holddannelse på kommunens skoler.

Dokumentnr.
2014-0020938-1

Sagsbehandler
Asger Hermansen

Bestemmelser om holddannelse fra og med august 2014

Undervisningen i folkeskolen kan organiseres i hold inden for den enkelte klasse og på tværs af klasser og klassetrin. Holddannelse kan benyttes til at give fleksible muligheder for at tilpasse undervisningen til elevernes forskellige behov og udviklingstrin og til håndtering af praktiske udfordringer.

Holddannelse af pædagogiske grunde finder fx sted, når der foretages deling, som skal tilgodese en gruppe elevers særlige behov. Holddannelse af praktiske grunde kan være tilfælde, hvor der er fysiske grunde til, at det må anses for nødvendigt eller mest hensigtsmæssigt, at eleverne deles i hold. Det kan fx være i forbindelse med undervisning i faget fysik/kemi, hvor faglokalernes indretning og størrelse gør det nødvendigt at dele eleverne i hold.

Holddannelse i de enkelte fag foretages på baggrund af en løbende faglig-pædagogisk vurdering af de enkelte elevers og klassens samlede behov. I den forbindelse er det vigtigt at være opmærksom på, hvordan elevsammensætningen ved holddannelse og ved en samlet undervisning i klassen på forskellige måder støtter og fremmer tilegnelsen af kundskaber og dannelsen af værdier og holdninger.

Mulighederne for holddannelse i undervisningen i folkeskolens fag på 4. – 10. klassetrin er med de nye bestemmelser (§ 25 a, stk. 2-5) øget, så undervisningen i hold på disse klassetrin fremover kan ske i mere end halvdelen af undervisningstiden. Det betyder, at man i en klasse eller på et klassetrin, hvor det er hensigtsmæssigt at benytte holddannelse mere intensivt i flere fag og i forskellige pædagogisk øjemed, kan gøre dette uden at være begrænset af, at dette maksimalt må ske i halvdelen af undervisningstiden. Det er fortsat et krav, at undervisningen skal ske med udgangspunkt i klassen, og at dette krav også omfatter undervisningen i de enkelte fag.

Eleverne i børnehaveklassen og på 1.-3. klassetrin skal som hidtil undervises i deres klasse i den overvejende del af undervisningstiden i fagene, hvilket i bemærkningerne til loven er mindst halvdelen af tiden.

Pædagogisk Faglighed

Gyldenløvesgade 15
1502 København V

E-mail
CEIG@buf.kk.dk

Hvis den løbende evaluering i børnehaveklassen og på 1. – 10. klassetrin indgår som en del af grundlaget for holddannelsen inden for det enkelte fag, kan delingen tidligst ske efter skoleårets begyndelse. Denne bestemmelse skal sikre, at holddannelse reelt sker på grundlag af den løbende evaluering, hvilket medfører, at delingen først kan ske efter, at der har været gennemført undervisning på den pågældende årgang i nogen tid. For børnehaveklassen og elever på 1. – 6. klassetrin gælder desuden, at holddannelsen kun må omfatte dele af det enkelte fags stofområder samt kun ske for kortere kurser. For elever på 7. – 10. klassetrin kan den enkelte elev på grundlag af den løbende evaluering i et fag undervises på samme hold i flere perioder af et skoleår eller hele året igennem.

Konkret beslutning om brug af holddannelse, herunder på baggrund af fagligt niveau minimum hver 2.-3. måned, sker under ansvar over for skolens leder og skal være inden for de af skolebestyrelsen fastlagte principper for holddannelse. Skolerne finansierer holddannelse inden for deres eget budget og efter de principper, som skolebestyrelsen har fastsat. Der er dermed økonomiske rammer for, i hvor stort omfang der kan ske holddannelse, og at brugen af ressourcer hertil skal ske i sammenhæng med den enkelte skoles øvrige prioriteringer.

Ændringerne af reglerne om holddannelse, der træder i kraft pr. 1. august 2014, skal fremme folkeskolereformens intentioner om at øge elevernes faglige niveau gennem bedre muligheder for fleksibel tilrettelæggelse af undervisningen.

Holddannelse i forbindelse med understøttende undervisning

Ved understøttende undervisning, som er et nyt element i folkeskolen, er der ingen begrænsninger for holddannelse. Der vil således kunne tilrettelægges aktiviteter på tværs af alle klassetrin, og der er ingen regler for, hvor meget tid eleverne skal undervises sammen i klassen i denne del af undervisningen.

Oversigt over ændrede bestemmelser for holddannelse som følge af folkeskolereformen

	Gælder stadig	Indtil august 2014	Fra august 2014
Alle trin			Skolebestyrelsen skal fastsætte principper for holddeling
Indskolingen	<p>Holddeling kan ske af pædagogiske eller af praktiske grunde.</p> <p>Holddannelse kan ikke omfatte et helt år.</p> <p>Kan ikke omfatte faget i sin helhed.</p>		<p>Holddannelse kan tidligst ske efter skoleårets begyndelse.</p> <p>Omfang: under 50 %.</p> <p>Dette gælder den samlede undervisning i fag, ikke fagene hver for sig.</p> <p>Holddeling af praktiske grunde undtages og medregnes ikke</p>
Mellemtrinnet	<p>Holddeling kan ske af pædagogiske eller af praktiske grunde.</p> <p>Holddannelse kan ikke omfatte et helt år.</p> <p>Kan ikke omfatte faget i sin helhed.</p>		<p>Holddannelse kan tidligst ske efter skoleårets begyndelse</p> <p>Reglen om, at eleverne skal undervises i deres klasse i den overvejende del af undervisningstiden (50 pct.-reglen), ophæves. Eleverne skal i væsentligt omfang undervises med udgangspunkt i deres stamklasse.</p> <p>Holddeling af praktiske grunde undtages og medregnes ikke.</p>
Udskolingen	<p>Holddeling kan ske af pædagogiske eller af praktiske grunde.</p> <p>Holddannelse kan ikke omfatte et helt år.</p>	Kan ikke omfatte faget i sin helhed	<p>Kan godt omfatte faget i sin helhed.</p> <p>Elevens placering evalueres hver tredje måned</p> <p>Omfang: I væsentligt omfang undervises med udgangspunkt i klassen; det gælder alle fag</p>

Viden om holdddeling

Med henblik på at vurdere effekten af forskellige initiativer i reformen gennemfører Undervisningsministeriet en række evalueringer. Som led heri gennemføres en evaluering af skolernes brug af holdddannelse, herunder udviklingen i skolernes brug af holdddannelse på baggrund af fagligt niveau og betydningen for elevernes tilknytning til stamklassen. Evalueringen vil have et særskilt fokus på at undersøge, om bestemmelsen om, at eleverne skal undervises med udgangspunkt i deres klasse, følges, og at lempelsen af holdddannelsesreglerne ikke medfører store klasser ad bagvejen.

Forvaltningen er ikke bekendt med danske undersøgelser, som beskriver holdddannelsens betydning for elevers faglige udvikling, men holdddannelsens mulighed for, at undervise elever i mindre grupper, efter særlige behov eller interesser, understøtter muligheden for undervisningsdifferentiering, som er et krav i folkeskoleloven og som anses for et væsentligt princip for god undervisning og for indførelsen af enhedsskolen. Internationalt har Hatties metastudier undersøgt betydningen af forskellige forhold knyttet til holdddannelse. Hans studier peger på, at deling af elever efter fagligt niveau har meget lille betydning. Tilsvarende resultater gælder for klassestørrelser. Hold for elever med særlige gode forudsætninger har nogen effekt, men dog ikke markant. Holdstørrelser inden for det vi almindeligvis opfatter som grupper, har nogen positiv effekt og er den holdddannelse af de fire nævnte eksempler, som har størst effekt ifølge Hatties undersøgelser. I Hatties undersøgelse gives et eksempel, hvor læringen hos eleverne styrkes, når undervisningen tilrettelægges som gruppearbejde frem for individuelt.

I forhold til holdddannelse generelt er det væsentlig at bemærke, at effekten af holdddannelse grundlæggende vil afhænge af, hvor intelligent underviseren benytter de muligheder, som gives hermed.

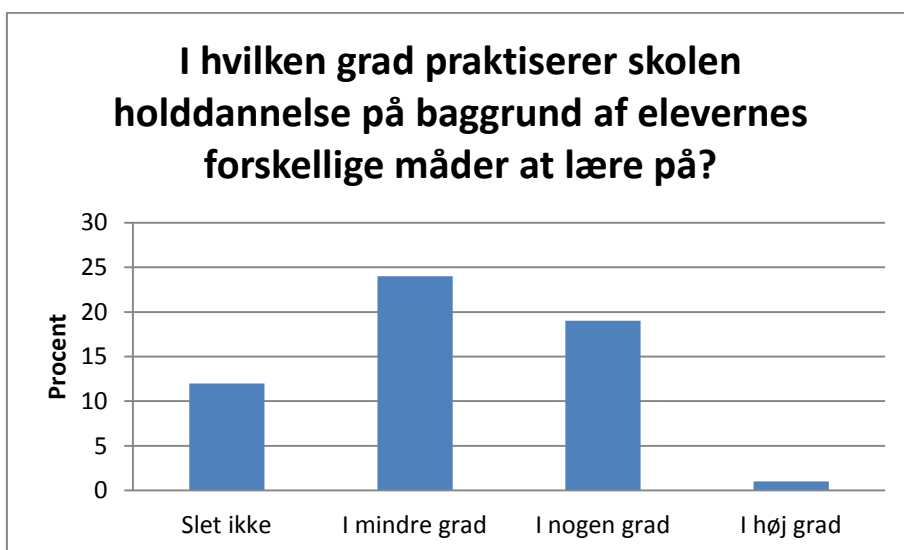
Omfanget af brug af holdddannelse på skolerne i Københavns Kommune

Det er forvaltningens vurdering, at holdddannelse generelt finder sted på de københavnske skoler, men at brugen heraf sker i vekslende omfang betinget af såvel pædagogiske som praktiske forhold. Der er bl.a. eksempler på skoler, som gør forsøg med holdddannelse i et omfang, som har krævet dispensation fra gældende regler. Det gælder fx Ørestad Skole og Gasværksvejens Skole, som i vid udstrækning arbejder med holdddannelse på tværs af årgange henholdsvis indskoling og udskoling.

Forvaltningens registrering af forhold vedrørende holdddannelse skete senest i forbindelse med skolernes kvalitetsrapporter for skoleåret 2009/2010. Skolelederne blev her spurgt om forskellige temaer i relation til holdddannelse. Nedenfor er angivet en oversigt over

omfanget af holddannelse efter tre principper: Fagligt niveau/ behov, efter elevens valg og efter elevernes forskellige måde at lære på.

Det er væsentligt at bemærke, at høj grad af anvendelse ikke i sig selv er en kvalitet, da en vurdering af brugen må knyttes til holddannelsens pædagogiske formål og den holddannelse med videre, som skolen i øvrigt foretager sig.

I hvilken grad praktiserer skolen holddannelse på baggrund af elevernes egne valg?

